

**Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології**

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

«28» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(3-4 КЛАСИ)**

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **013 Початкова освіта**

освітньо-професійна програма Початкова освіта

Мова навчання: *українська*

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

«28» серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО

док. пед. наук, професор

Суми – 2024

Розробники:

Наталія Павлуценко, к. пед. н., доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
дошкільної і початкової освіти
к. пед. н., доцент

Наталія ПАВЛУЩЕНКО

Опис навчальної практики

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи)	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		2	2
		Семестр	
		1 семестр	1 семестр
		Вид контролю	
		залік	

1. Мета виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) – використання практично значущих умінь і навичок організації освітнього процесу в 3-4 класах закладів загальної середньої освіти, формування в здобувачів вищої освіти позитивної мотивації за обраним фахом, удосконалення професійних якостей, виконання посадових обов'язків учителя початкових класів закладів загальної середньої освіти, поліпшення досвіду педагогічної діяльності.

Завдання виробничої практики:

✓ закріпити у здобувачів вищої освіти знання з нормативно-правової бази початкової освіти, специфіки організації роботи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину, воєнного стану, особливостями ведення шкільної документації;

✓ поглиблювати у здобувачів вищої освіти здатність спостерігати, аналізувати, узагальнювати, а також використовувати передовий педагогічний досвід, накопичений педагогічним колективом бази практики щодо проведення уроків, здійснення позакласної роботи, ігрової діяльності, режимних моментів тощо;

✓ залучити магістрантів до вивчення змісту і системи планування навчальної роботи учителя початкових класів з подальшим вдосконаленням педагогічних вмінь і навичок для здійснення освітнього процесу в 3-4 класах закладів загальної середньої освіти;

✓ планувати та виконувати професійно-педагогічні види діяльності вчителя 3-4 класів з освітньої (проведення уроків і позаурочних занять), виховної (планування виховної роботи та проведення її з учнями), методичної (участь в роботі методичного об'єднання вчителів початкової школи) роботи;

✓ стимулювати особистісно-мотиваційну готовність здобувачів вищої

освіти до фахової діяльності вчителя початкових класів, формувати потребу в педагогічній самоосвіті, прагненні до професійного самовдосконалення;

✓ поглибити знання, здобуті у процесі теоретичного навчання, інтегрувати їх із психолого-педагогічних дисциплін, фахових методик та освітніх галузей І циклу НУШ до творчої реалізації під час проведення уроків різного типу із застосуванням різноманітних прийомів, методів, інноваційних педагогічних технологій на засадах ідеї дитиноцентризму;

✓ вдосконалити уміння розробляти навчально-методичні, прогностичні, діагностичні матеріали практики;

✓ закріпити майбутнім учителям початкових класів методи, прийоми і засоби проведення уроків, занять, а також навичками керівництва пізнавальною діяльністю школярів відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей;

✓ організувати різні види пізнавальної і творчої діяльності зі здобувачами початкової освіти, здійснювати індивідуальну виховну роботу з учнями 3-4 класів;

✓ удосконалювати у магістрантів навички провадження кваліфікаційного проєкту як практично значущої проблеми в галузі початкової освіти, дослідження психолого-педагогічних особливостей особистості дитини молодшого шкільного віку та класного колективу.

2. Передумови виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи):

Вивчені ОК, передбачені навчальним планом підготовки Магістра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, освітньо-професійна програма Початкова освіта II та III семестрів. Актуалізація знань з курсу: «Актуальні проблеми сучасної початкової школи.

3. Програмні результати навчання виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи):

Знання	<p>ПРЗ-1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>ПРЗ-2. Знати вікові особливості розвитку дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p> <p>ПРЗ-3. Знати і дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.</p> <p>ПРЗ-4. Знати сучасні концепції навчання й виховання дітей</p>
---------------	--

	<p>молодшого шкільного віку; актуальні питання педагогіки, провідні технології навчання в початковій школі; традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу; методи, прийоми, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти в умовах впровадження Концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ-5. Знати теоретичні засади контролю, діагностування й моніторингу навчальних досягнень учнів початкових класів з освітніх галузей в умовах упровадження Концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ-6. Знати методологію і методика наукового пізнання, специфіку проведення досліджень; основні принципи і засоби пошуку, систематизації, узагальнення інформації, принципи академічної доброчесності.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ-1. Уміти використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей та Концепцією Нової української школи.</p> <p>ПРУ-2. Уміти розв'язувати широке коло завдань у галузі початкової освіти шляхом розуміння їх психолого-педагогічних та методичних засад; забезпечити ефективний перебіг освітнього процесу в ЗЗСО, опираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики у поєднанні зі знаннями з дисциплін з циклів гуманітарної та соціально-економічної, фундаментальної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки.</p> <p>ПРУ-3. Уміти проектувати завдання власної професійної діяльності, приймати самостійні рішення щодо їх розв'язування та критично оцінювати одержувані результати; самостійно здобувати знання і розвивати свої професійні навички, використовуючи різні інформаційні джерела (рідною та іноземною мовами), відповідні Інтернет-ресурси та сучасні інформаційно-комп'ютерні технології, включаючи WEB-2.0.</p> <p>ПРУ-4. Уміти використовувати прийоми попередження та протидії булінгу.</p> <p>ПРУ-5. Уміти організувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку; використовувати в освітньому процесі теоретичні засади освітніх галузей, визначених Концепцією Нової української школи.</p>

	<p>ПРУ-6. Уміти визначати актуальні наукові проблеми, планувати, організовувати, здійснювати та презентувати результати дослідження в галузі педагогіки початкової школи самостійно / у складі дослідницького колективу з високим ступенем самостійності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.</p> <p>ПРУ-7. Уміти формувати й підтримувати інтерес здобувачів початкової освіти до зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формувати у дітей навички здорового способу життя, екологічно доцільної та безпечної поведінки і діяльності в природі та побуті.</p> <p>ПРУ-8. Уміти формувати в дітей молодшого шкільного віку сталих уявлень про національно-патріотичну свідомість, морально-етичні норми і правила поведінки; реалізовувати завдання, принципи та шляхи національно-патріотичного виховання.</p> <p>ПРУ-9. Уміти проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формулювати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, критично аналізувати та оцінювати одержані експериментальні дані.</p> <p>ПРУ-10. Уміти критично оцінювати різні концепції, системи, педагогічні технології навчання та виховання молодших школярів; розрізняти елементи сучасних педагогічних технологій, основні методи, прийоми, засоби навчання та виховання учнів та застосовувати їх на практиці, проєктуючи, організовуючи та аналізуючи освітній процес початкової ланки.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК-1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при викладанні технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки (грамотно використовувати державну мову у процесі професійної діяльності, чітко та аргументовано висловлювати власні думки, міркування, почуття; використовувати одну з іноземних мов на рівні, що дозволяє отримувати та оцінювати інформацію з зарубіжних джерел в галузі професійної діяльності).</p> <p>ПРК-2. Володіти навичками ефективної комунікації в процесі викладання технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки; продуктивно спілкуватись під час співпраці в команді, грамотно вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем; організовувати комунікацію учнів, створювати умови для ефективної евристичної бесіди, дискусії, мозкового штурму.</p>

	<p>ПРК-3. Уміння використовувати основні вербальні та невербальні прийоми й засоби впливу на здобувачів початкової освіти; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології для підтримки навчально-пізнавального процесу (для подання, редагування, збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відео інформації, розробки власних електронних ресурсів).</p>
<p>Автономія і відповідальність</p>	<p>ПРА-1. Усвідомлення суспільної та особистісно-розвивальної значущості майбутньої професії, управління освітнім процесом як таким, що потребує новітніх стратегічних підходів; сформованість мотивації до здійснення професійно-педагогічної діяльності.</p> <p>ПРА-2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатність продовжувати навчання і самовдосконалення з високим ступенем автономії впродовж життя.</p>

4. Критерії оцінювання

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Оцінка якості проходження практики і захисту звітів з практики здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. Підсумкову оцінку визначає керівник практики.

Кількість балів	Критерії оцінювання досягнень студента
90-100	<p>Виконано повний обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану. Успішна презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо з використанням фото та інших матеріалів. Високий рівень організаційно-методичної роботи в закладі загальної середньої освіти, творче ставлення до підготовки і проведення занять. Грамотно, згідно встановлених вимог, складені і представлені матеріали звітної документації та інші матеріали.</p> <p>Наявність звіту та щоденника практики; відмінна оцінка в характеристиці керівника бази; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі; повна характеристика і знання ОК, що вивчалися.</p>
82-89	<p>Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Активне включення в організаційно-педагогічну роботу закладу загальної середньої освіти (3-4 класи). Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо на достатньому рівні.</p> <p>Наявність звіту та щоденника практики і гарна характеристика від керівника бази практики; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі.</p>
74-81	<p>Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає певні огріхи у проведенні занять; володіє новітніми інформаційними технологіями.</p> <p>Чітко представлено звітну документацію у кейсфоліо.</p>
64-73	<p>Виконано обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання; має нестійкі елементарні навички виконання завдань.</p> <p>Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо потребують часткового доопрацювання.</p>
60-63	<p>Виконано обсяг педагогічної практики та індивідуального плану. Потребують суттєвого доопрацювання методичні матеріали</p>

	<p>проведення занять в ЗЗСО (3-4 класи). Включення магістранта-практиканта в педагогічну роботу відбувалося лише за вимогою методиста та вчителя-наставника.</p> <p>Нечітка презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо, яка може бути доопрацьована.</p>
35-59	<p>Не виконано обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану магістранта-практиканта. Зміст виконаної роботи розкритий поверхово, фрагментарно, недбало. Виявлено відсутність інтересу студента до включення в педагогічну роботу ЗЗСО (3-4 класи). Звітна документація у кейсфоліо не представлена.</p>
1-34	<p>Студент не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань.</p>

Чітко означені валідні критерії оцінювання виробничої практики магістрантів спрямовані забезпечити точність та об'єктивність у визначенні рівня їхньої професійної підготовки, реалізації цілей освітньо-професійної програми, успіхи в оволодінні програмними компетентностями, досягнення програмних результатів навчання, а також допомагає досягти якості освіти.

Шкала оцінювання виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи) ECTS та національна

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	F	незадовільно (здобувач вищої освіти не з'явився на практику)

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка п. 5.8: здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин або отримав негативну оцінку, може пройти практичну підготовку повторно у позанавчальний час.

Основні показники діяльності здобувачів вищої освіти, що враховуються при оцінці результатів практичної підготовки

№	Об'єкт оцінювання під час проходження практики	Максимальна кількість балів
1	Теоретична підготовка: ✓ знання навчальних предметів; ✓ володіння матеріалом під час проведення занять з учнями.	15
2	Психолого-педагогічна майстерність: ✓ педагогічний такт; ✓ комунікабельність; ✓ емпатія; ✓ безконфліктність; ✓ мобільність.	15
3	Особистісні характеристики: ✓ дисциплінованість; ✓ ініціативність; ✓ самостійність; ✓ професійна спрямованість; ✓ тактовність.	10
4	Оцінювання процесу проходження практики: ✓ проведення занять, виховних заходів, робота з батьками; ✓ формування документації на базах практики.	10
5	Оцінювання звітної документації: ✓ плани-конспекти занять; ✓ матеріали звіту.	20
6	Якість виконання завдань практики: ✓ повнота та правильність оформлення звітної документації; ✓ характеристика діяльності магістранта методистами практики.	
7	Оцінювання допоміжної документації: ✓ оформлення щоденника; ✓ оформлення допоміжної документації (конспекти занять, наочний матеріал, фото відео).	5
8	Участь у звітній конференції.	25
9	Захист практики	
10	Загальна сума	100

5. Засоби діагностики результатів практики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів практики є: залік, презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо з використанням фото та інших матеріалів презентації результатів виконаних практичних і дослідницьких завдань, оцінка самостійної роботи магістрантів.

6. Програма виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи)

ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організаційний етап:

До виробничої практики допускаються магістранти, які:

- ✓ мають позитивні оцінки з усіх освітніх компонентів;
- ✓ ознайомилися з програмою практики;
- ✓ пройшли медичний огляд;
- ✓ пройшли інструктаж з охорони життя і здоров'я дітей (розписалися у спеціальному журналі).

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка у п. 3.4 зазначено, що здобувачі вищої освіти мають право самостійно за узгодженням з кафедрою, адміністрацією навчально-наукового інституту педагогіки і психології пропонувати для себе місце проходження практики. У цьому випадку здобувач освіти повинен подати на розгляд кафедри лист-згоду з базового закладу, в якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання програми практичної підготовки (Додаток 3).

Університет, у свою чергу, зобов'язується надати направлення на практику (Додаток 5 Положення).

Підготовчий етап:

- ✓ Настановча конференція по організації та проведенню практики.
- ✓ Участь в педагогічній нараді бази практики. Розподіл по класам. Знайомство зі школою, адміністрацією, психологом, класним керівником, вчителями, вихователями.
- ✓ Знайомство з класним колективом.
- ✓ Ознайомлення з розпорядком роботи школи, загальним планом виховної роботи школярів, планом виховної роботи класного керівника.
- ✓ Складання індивідуального плану роботи.
- ✓ Спостереження за класним колективом, роботою вчителів.
- ✓ Повторення теоретичного матеріалу з підручників, посібників з вивчених ОК за I та II семестри навчання за ОС магістр:

- Повторення матеріалу з Технологій вивчення освітніх галузей початкової освіти.

- Робота з книгою В. Сухомлинського «Серце віддаю дітям».

Ознайомлювальний етап:

✓ Відвідування консультацій методистів з фаху, складання графіку групової, індивідуальної роботи.

✓ Відвідування консультації наукового керівника з написання кваліфікаційної роботи.

✓ Організація й проведення роботи з педагогічного дослідження. Підбір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.

✓ Спостереження за класним колективом.

✓ Підготовка матеріалу до проведення психолого-педагогічних досліджень для вивчення особливостей класу.

✓ Складання графіка проведення виховних заходів. Проведення індивідуальної роботи з учнями.

✓ Підготовка до проведення уроків. Складання графіка проведення уроків. Вивчення програми з предметів, ознайомлення з шкільними підручниками.

✓ Підготовка до оформлення щоденника: планування освітньо-виховної роботи на кожний наступний тиждень.

✓ Ознайомлення з системою освітньої роботи закладу освіти: його історією, традиціями, структурою, графіком роботи; кабінетами, класними кімнатами, їдальнею, бібліотекою, музеями, укриттями тощо; системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи закладу.

✓ Ознайомлення з освітнім середовищем класу НУШ.

Основний етап:

Організація і здійснення професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя.

✓ Проведення виховних заходів.

✓ Продовження педагогічного дослідження з кваліфікаційної роботи: спостереження, анкетування, опитування, тестування тощо.

✓ Проведення індивідуальної роботи зі здобувачами початкової освіти, що мають слабкі навчальні досягнення.

✓ Самостійне проведення ранкових зустрічей.

✓ Проведення факультативних занять.

✓ Підготовка та проведення відкритих занять.

✓ Робота зі шкільною документацією: учнівськими зошитами, щоденниками, класним журналом (перевірка, записи).

✓ Робота з методичною літературою, підручниками, підбір матеріалу до проведення відкритих уроків.

- ✓ Виготовлення дидактичного матеріалу, наочних засобів.
 - ✓ Проведення відкритих уроків з різних дисциплін.
 - ✓ Робота над удосконаленням техніки викладання, закріплення нового матеріалу, перевірки домашнього завдання.
 - ✓ Оформлення методичних розробок проведених відкритих уроків.
 - ✓ Самоаналіз проведених уроків (оформлення). Робота над усуненням власних дидактичних помилок.
 - ✓ Оцінка освітнього середовища класу.
 - ✓ Організація ігрової діяльності учнів на перервах, після уроків.
 - ✓ Відвідування відкритих уроків вчителів вищої категорії, консультації досвідчених педагогів.
 - ✓ Аналізування проведених уроків однокласниками.
 - ✓ Подальше вивчення предмету, об'єкту кваліфікаційного дослідження.
- Збір результатів проведених анкет, тестів, бесід, спостережень, продуктів творчої, навчальної діяльності здобувачів початкової освіти.
- ✓ Щоденні записи в щоденнику.
 - ✓ Підбір методичної, періодичної літератури з обраної теми дослідження.
- Попереднє оформлення бібліографічного списку використаних джерел.
- ✓ Аналіз теоретичного матеріалу з теми дослідження.
 - ✓ Подальше проведення педагогічного експерименту.
 - ✓ Проведення відкритого виховного заходу. Оформлення методичної розробки, написання аналізу проведеного заходу.
 - ✓ Завершення педагогічного експерименту. Збір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.
 - ✓ Проведення індивідуальних бесід зі здобувачами початкової освіти.
- Підсумковий етап:**
- ✓ Написання звіту про проходження практики. Підбиття підсумків.
 - ✓ Оформлення необхідної документації.
 - ✓ Проведення самоаналізу власної педагогічної діяльності, процесу саморозвитку.
 - ✓ Оцінка роботи практиканта вчителем та адміністрацією школи, затвердження характеристики практиканта.
 - ✓ Оформлення бібліографічного списку літератури, якою користувалися протягом педагогічної практики.
 - ✓ Підготовка звіту про результати практики.
 - ✓ Участь у звітній конференції.

Обов'язки практиканта.

1. Виконувати правила внутрішнього розпорядку школи, вимоги адміністрації школи, класного керівника і керівника практики. Брати участь у всіх педагогічних семінарах, нарадах.

2. Своєчасно виконувати усі види роботи, що передбачені Програмою виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (3-4 класи).

3. Займатися самовихованням та самоосвітою, вдосконалювати вміння педагогічної майстерності, розвивати культуру педагогічного спілкування, мовлення.

4. Охайно, своєчасно вести записи у педагогічному щоденнику, який здається на перевірку керівникові практики.

5. Відвідувати всі години методичного аналізу відкритих уроків та виховних заходів.

6. Під час підготовки проведення уроків, занять, заходів, магістрант має обов'язково консультуватися з вчителем, отримати допуск до проведення відкритих уроків чи виховних заходів.

7. По закінченню відкритого заходу, відкритого уроку магістрант-практикант бере участь в аналізі, надає самоаналіз проведеної роботи. Висновки фіксуються у щоденнику (Додаток 6 Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка).

8. Протягом підготовки кваліфікаційної роботи відпрацювати основні методи педагогічного дослідження, проаналізувати результати власного наукового дослідження.

9. Брати участь в настановчій і підсумковій конференціях, виступаючи з доповіддю чи повідомленням.

10. Звітну документацію подати протягом перших 10 днів по завершенні виробничої практики.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

На період карантину, воєнного стану відповідно до чинних документів про організацію освітнього процесу в ЗЗСО педагогічна практика проходить у змішаному форматі. Якщо учні початкових класів навчаються дистанційно, то здобувачі вищої освіти проходять практику також дистанційно – спостерігають і проводять уроки на тій платформі, на якій працює ЗЗСО. Якщо учні працюють очно, то і практика відбувається в школі. Під час проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти опрацьовують сайти закладів загальної середньої освіти Сумської, Полтавської, Чернігівської та інших областей, ресурси Всеукраїнської школи онлайн та відеоуроки на YouTube-каналах вчителів початкових класів ЗЗСО України.

Зміст діяльності здобувачів вищої освіти на етапі означеної практики має бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності вчителя Нової української школи. Зворотній зв'язок магістрантів з науково-педагогічними працівниками кафедри забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій (групові, індивідуальні), електронна пошта (кафедральна, методистів, керівників кваліфікаційних робіт), он-лайн конференції (Zoom, Google Meet), офіційний сайт кафедри, різні месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), загально-університетська платформа дистанційного навчання Moodle та інші.

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, практиканти зобов'язані (п. 4.11):

- ✓ брати участь у настановчій та підсумковій конференціях із питань організації практичної підготовки;
- ✓ суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і розпоряджень адміністрації установи, де проходить практична підготовка;
- ✓ вчасно оформляти документацію та подавати її на вимогу керівника/методистів практики;
- ✓ своєчасно прибути на базу практики;
- ✓ подати звітну документацію в останні дні проходження практичної підготовки і протягом перших 10 днів після виробничої практики захистити результати практики;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (3-4 КЛАСИ)

Зразок оформлення звітів з освітніх галузей:

- ✓ мовно-літературної,
- ✓ математичної,
- ✓ природничої,
- ✓ естетичного циклу.

ЗВІТ

магістранта / тки _____ групи

вказати свої ініціали та прізвище

про проведення уроків

В _____ класі

вказати клас

назва закладу, де проходите практику

За період виробничої практики проведено _____ уроків з освітньої галузі _____ (заповнити табл.).

№	Тема уроку	Тип уроку	Мета уроку	Методи, прийоми, засоби
1				
2				
3				

Висновок. Вказати, що сподобалось, що ні? Які ускладнення виникли при підготовці до уроків, при проведенні уроків? Загальні враження. (Обсяг: кілька речень).

Вимоги до проведення уроків у початковій школі (3-4 класи)

1. Здобувач вищої освіти (вчитель-практикант) проводить уроки за розкладом (конспекти уроків подається методистам на перевірку по закінченню практики).

2. Всі заняття, які проводяться вчителем-практикантом розробляються та впроваджуються з урахуванням сучасних інноваційних педагогічних технологій. Застосування педагогічної технології має бути відображено в меті уроку, етапах уроку, наочності.

3. Вчитель-практикант відвідує уроки інших практикантів та бере участь в їх обговоренні, отримує оцінки за самоаналіз та аналіз уроків.

Вчитель-практикант виконує індивідуальне завдання за тематикою патріотичного виховання учнів початкових класів. З цією метою добирає та, по можливості, реалізовує під час занять у початковій школі:

- ігри за патріотичною тематикою;
- навчальні задачі / ситуації вільного вибору;
- бесіди на патріотичну тематику;
- проблемні ситуації тощо.

Індивідуальне завдання оформлюється на аркушах формату А-4 та здається на перевірку по закінченню практики.

Примітка. Звіти подавати в електронному вигляді на **Moodle**. Файл називати латинськими літерами за таким зразком: Prizvishe_Ukrainska_mova.

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ

Здобувачі вищої освіти обов'язково мають вміти:

- ✓ спостерігати, аналізувати досвід учителів школи;
- ✓ складати поурочні плани;
- ✓ використовувати передовий педагогічний досвід, інноваційні технології навчання і виховання;
- ✓ вибирати ефективні методи і прийоми впливу на дітей;
- ✓ формувати в здобувачів початкової освіти інтерес до навчання;
- ✓ проявляти самостійність, творчість при підготовці до уроків, позакласних занять;
- ✓ розробити методичні рекомендації щодо використання результатів дослідження в освітньому процесі;
- ✓ експериментально вивчати якості учня та складати на нього характеристику;
- ✓ перевіряти та оцінювати дитячі творчі роботи;
- ✓ оформляти шкільну документацію.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аналіз уроку: планування, методика, технологія проведення, аналіз. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 144 с.
2. Аненкова І.П. Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: модульний курс . Навчальний посібник. Львів., 2011 567 с.
3. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
4. Бойко А. Концептуальні засади 12-бальної системи оцінювання у закладах вищої педагогічної освіти. *Рідна школа*. 2002. №2. С. 12-15.
5. Бондар В. І. Дидактика : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Либідь, 2005. 264 с.
6. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: Академія, 2012. 612 с.
7. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття): Затверджена постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 1993 р. № 896. К: Райдуга, 1994. 36 с.
8. Закон України «Про вищу освіту»: Чинне законодавство зі змінами і доповненнями станом на 20 січня 2015 року (Офіційний текст). К.: Видавець Паливода А.В., 2015. 100 с.
9. Казакова Н.В. Педагогічна практика. Пробні уроки та заняття в школі: методичний посібник. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2003. 69 с.
10. Казакова Н.В. Переддипломна педагогічна практика в школі: методичний посіб. Хмельницький: Вид-во Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту, 2004. 164 с.
11. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 136 с.
12. Кіт Г. Г. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник для студентів педагогічних закладів освіти (спеціальність: початкове навчання). Вінниця, 2007. 222 с.
13. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи. Навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 630 с.
14. Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів. Програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2001. 52 с.
15. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах № 161. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*.

Випуск 1. К., 1994. С. 120.

16. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад; Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1993 р. № 660. Збірних законодавчих та нормативних актів про освіту. К.: РІПОЛ, 1994. 24-35 с.

17. Стефаніна Н.В. Педагогічна скринька майбутнього вчителя: навчальний посібник для студентів, аспірантів, викладачів, методистів, керівників практики середніх та вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів шкіл різного типу. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. 328 с.

18. Типові освітні програми Нової української школи для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К.: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Додаткова:

1. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.

2. Воробйова С. Дидактична гра в процесі навчання. *Рідна школа*. 2002. №10. С. 46-48.

3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Наук.-метод. посібник. К.: МАУП, 2000. 309 с.

4. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 604 с.

5. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. К.: Знання, 2003. 450 с.

6. Руденко О. Використання гри як засобу підвищення ефективності навчання. *Школа* : інформаційно-методичний журнал. 2011. № 11. С. 67-70.

7. Фенцик О. М. Педагогічна комунікація: навчальний посібник для студентів спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр. Мукачеве: вид-во МДУ, 2018. 215 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. 2-ге вид. доп. вид. Академвидав, 2014. 456 с.

9. Чепіль М.М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К.: Академвидав, 2014. 216с.

10. Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студ. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. 515 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Закон України про повну загальну середню освіту
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Навчальні програми для 1-4 класів
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
3. Нова українська школа
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка
https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_51c17.pdf